

Ministrstvo za okolje in prostor
Dunajska 22
1000 Ljubljana

gp.mop@gov.si

Naš znak: 2483/15/VOD-BŠF
Datum: 25.8.2015

ZADEVA: Pripombe na osnutek predloga Zakona o dimnikarskih storitvah

Spoštovani,

Na vaši internetni strani smo zasledili osnutek predloga Zakona o dimnikarskih storitvah (v nadaljnjem besedilu ZoDS). Po interni razpravi vam člani delovne skupine IZS za varstvo okolja podajamo naslednje pripombe in komentarje.

Predlagatelj sprememb ZoDS dejansko ne oceni trenutnega stanja z vidika kvalitete (in morebitnih težav) sedanje ureditve, temveč le navede (oz. povzame) sedanje stanje z vidika zakonske ureditve. Kot osnovni razlog za sprejem zakona navaja le novelo Zakona o varstvu okolja ZVO-1F, ki brez obrazložitve ukinja sedanji koncesijski sistem, ob tem pa ne navede nobenega vsebinskega razloga. Predlagatelj osnutka ZoDS uporablja veliko predpostavk, ki nekatere v celoti, nekatere pa delno ne držijo oz. ne bi prenesle nobene kritične presoje, kot npr. da se bo pri uvedbi proste izbire dimnikarja (z licenco) cena storitev znižala, kar je popoln absurd. Podobno velja za razlago strukture plačila za te storitve, ki ne upošteva ne kilometrine ne porabljenega časa za prihod in odhod do uporabnika, ki je tega konkretnega dimnikarja izbral. Tudi predpostavka, da morajo dimnikarske družbe zagotavljati svoje storitve v času kurilne sezone, ne zdrži nobenega resnega premisleka in ekonomske logike.

Dimnikarska služba je trenutno urejena kot javna gospodarska služba državnega pomena in deluje na podlagi koncesijskih odločb (izdanih s strani MOP) in koncesijskih pogodb (vlada RS) in mora zaradi zaščite javnega interesa tudi ostati v javni domeni.

V t.i. dimnikarskem poslu se v celotni državi letno »vrti« le nekaj mio EUR, učinki sesutja tega sistema pa bi povzročali zaradi bistveno slabše kvalitete zraka preko poslabšanja zdravja večjega števila državljanov več deset milijonske škode v zdravstveni blagajni.

Če se spremeni sistem izvajanja dimnikarskih storitev na prosti trg (kar dejansko pomeni uvedba licenčnega sistema), je lahko za prosti trg (oz. prosto izbiro izvajalca) naslednji na vrsti sistem odvoza in obdelave odpadkov itd. (gospodarske javne službe lahko popolnoma izgubijo svoj namen in pomen, vevprek se uvede prosti trg).

Onesnaženje zraka z individualnimi kurišči predstavlja v povprečju celega leta nekaj nad 40% celotnega onesnaženja (predvsem s PM 2,5 – 10), v kurilni sezoni pa še bistveno več.

Javni interes se kaže predvsem v nadzoru in oskrbi individualnih kurišč (kar zmanjšuje onesnaženje zraka iz teh virov), preventivi pred požarom in zmanjševanju skupne porabe vseh vrst kuriva (fossilnih in ostalih, npr. biomase) za ta kurišča.

Poglavitna »zamera« civilnih iniciativ je, da sedanji sistem ne omogoča proste izbire dimnikarske službe glede na dejstvo, da so koncesije podeljene za posamezna območja, vendar je enaka situacija tudi z ostalimi javnimi gospodarskimi službami (odvoz in oskrba odpadkov, pitna in odpadna voda itd.); ta zamera je se je na političnem nivoju manifestirala leta 2013, ko je DZ RS sprejel novelo ZVO (148 člen, 5 točka 1 odstavka), ki sedanji sistem odpravlja s koncem letošnjega leta.

Bistven problem sedanje ureditve, ki pa ga predlog nove ureditve tudi ne rešuje, predstavlja neobstoje ustrežne opredelitve strokovnih nalog dimnikarskih storitev in to za vsako vrsto kuriva posebej, vrsto kurišč ...

Sedanja ureditev morda ni idealna, ampak vseeno v večini koncesijskih območij deluje in jo je zato popolnoma nesprejemljivo s 1.1.2016 kar ukiniti, posebej zato, ker do takrat ni mogoče pripraviti nobenega nadomestnega sistema, ki bi preverjeno deloval vsaj tako dobro (ali bolje) kot sedanji sistem.

Glede na grožnjo ukinjanja koncesijskega sistema poročanje o izvedenih dejavnostih s strani dimnikarskih podjetij ni optimalno oz. nekateri pravni subjekti, ki to službo izvajajo, zavestno kršijo obvezo poročanja, pa tudi sicer MOP dejansko nima več kot približno 250.000 evidenc individualnih kurišč (od ocenjenih 500.000 teh kurišč) niti nima konsistentnih podatkov o samih izvajalcih te službe; glede na pomanjkanje podatkov torej MOP v nobenem primeru (neposredno) ne bi mogel nadzorovati izvajanje licenčnega sistema izvajanja dimnikarskih storitev za 500.000 uporabnikov.

MOP zagotovo nima niti analize pomanjkljivosti obstoječega sistema in (še) nima jasne vizije o bodoči ureditvi, kaj šele vizije posledic predlaganih sprememb (ad hoc uvedba licenčnega sistema) v primeru, da se ZVO-1F v relevantnem delu ne bo spremenil in ne bo omogočil časovno in vsebinsko ustreznega razmisleka o potrebnih spremembah.

Edina možna rešitev je trenutno sprememba ZVO-1F, ki bi podaljšal obstoječi sistem do konca 2018 (ko potečejo še zadnje podeljene koncesije) in takojšen začetek priprave novega (ali le dopoljenega obstoječega) sistema izvajanja dimnikarskih storitev, seveda upoštevajoč tako ostale zakonske omejitve (tudi EU direktive) kot konsenz z vsemi deležniki (MOP, splošna javnost, strokovna javnost, civilne iniciative, okoljevarstvena stroka in dimnikarska stroka s predstavniki v GZS in OZS).

V primeru, da se ZVO-1 f ne bo spreminjal, predvidevamo posledice, kot je opisano spodaj:

- ker MOP nima niti urejene evidence dimnikarskih podjetij, kaj šele zavezancev, se v primeru prostovoljne prijave k licenčnemu izvajalcu zagotovo ne bo prijavilo (čim dalj, tudi nekaj let, vse do vzpostavitve nekakšne kontrole, ki pa je popolnoma nedorečena!) nad 90 % zavezancev (gospodinjstev), predvsem zaradi splošne ekonomske situacije, pa tudi zaradi nezavedanja posledic slabe kontrole izgorevanja v individualnih kuriščih,
- tako stanje bo po eni strani ekonomsko najresneje ogrozilo večino (verjetno pa vsa) dimnikarska podjetja, po drugi strani pa zaradi tega dovolilo vstop licenčnih podjetij (posameznikov) iz manj razvitih držav EU (prost pretok ljudi!), ki bodo opravljala storitve z dvomljivo kvaliteto, če sploh,
- v primeru, ko gre za javni interes, direktiva, ki zahteva prost pretok ljudi ne velja in je torej zahteva po ohranitvi javne gospodarske službe oz. koncesijskega sistema nujna,
- po drugi strani bo tako stanje bistveno poslabšalo splošno kvaliteto zraka, posebej v naseljih in v času kurilne sezone, MOP (ali druga institucija) pa bo brez vzvodov za izboljšave stanja na tem področju,
- licenčni sistem (pri predpostavki nizkih in fiksnih cen, določenih s strani MOP) ne bo izpolnil niti osnovne želje civilnih iniciativ po prosti izbiri dimnikarja, cene enostavno niso dovolj visoke, da bi dovoljevale še dodatne potne stroške!

Zaključek:

Nujna je sprememba 148. člena ZVO-1F po hitrem postopku in daljše prehodno obdobje (najmanj do leta 2018), vmes pa je potrebno le adaptirati obstoječi sistem in ga ne rušiti brez jasne vizije naslednjih let.

Lep pozdrav!

Pripravili:

Alenka Markun, univ.dipl.kem., MST
Vanja Strle, univ.dipl.kem., MST
mag. Jorg Hodalič, univ.dipl.biol.
Margita Žaberl, univ.dipl.biol.

Vodja delovne skupine za varstvo okolja
mag. Bernarda Jurič, univ.dipl.inž.grad., Ir.

Generalna sekretarka

mag. Barbara Škraba Flis, univ.dipl.inž.grad.

